

Hedikhuizen.

Den 25sten Augustus 1898 bezocht ik deze gemeente; ik reed van 's Bosch over Engelen en Bokhoven naar de Haarskeeg, alwaar het raadhuis van Hedikhuizen staat; vandaar reed ik over Luttel Herpt naar Herpt; waarna ik over Haarskeeg en Vlijmen naar 's Bosch terugkeerde.

Van den Hoogenbaasdijk komende, vond ik de halve bevolking van de Haarskeeg om mij te verwelkomen. — Het hoofd der school maakte zich tot volk van de gevoelens der bevolking. — Met de harmonie St. Caccilia voorop, ging het nu in optocht naar het gemeentehuis; al dat volk maakte zooveel stof, dat ik haast niet uit mijn oogen kon kijken. Voor het gemeentehuis had men de schoolkinderen opgesteld, de meisjes in het wit met kransjes op het hoofd; een paar kleine bruidjes om te strooien; een dochtertje van het schoolhoofd Pivolen, om mij een bouquet aan te bieden. — De kinderen zongen een paar stukjes met de begeleiding van de harmonie (hetgeen zeer goed ging).

Op mijne audiëntie verscheen Pastoor Langenhuijzen, een witheer van de abdij van Berne. Voor ± 30 jaar heeft de gemeente een subsidie van f 18.000 aan den pastoor gegeven voor den bouw van een katholieke kerk; nu heeft de pastoor grond aangekocht om een liefdehuis te bouwen, recht tegenover de kerk, aan de andere zijde van den straatweg, dus op het territoir van de gemeente Vlijmen. Hij hoopt nu op een groote subsidie van Vlijmen, en op een dito van Hedikhuizen, om zijne plannen te kunnen uitvoeren.

De gemeente Hedikhuizen en de ~~binnen~~ ^{buiten} polder van Hedikhuizen zijn zeer rijk; in het jaar 1754 (?) kochten polder en gemeente samen voor f 450. — ± 100 H. v. l. binnenland van de abdij van Berne; diezelfde gronden brengen nu jaarlijks misschien wel f 8000. — op. — Over de bestemming der opbrengst van die gronden is een langdurige procedure gevoerd tusschen den binnenpolder en een eigenaar van een stuk grond in den buitenpolder.

Deze laatste was een schoorops van den toenmaligen burgemeester van Hedikhuizen, van Hooff. —

Van Hooff was burgemeester en secretaris van Hedikhui-
zen

Heedikhuizen.

zen en bovendien in het bestuur van den polder, en daardoor in het bezit van alle stukken; hij gaf die in handen van zijn advocaat, Sasfen, thans rechter in Breda. - De stukken zijn weggemaakt; volgens den tegenwoordigen burgemeester bevinden zich in het gemeente-archief paar. handrekeningen van Sasfen aan van Hooff, over het ver. nietigen of wegmaken van die stukken. - Sasfen zou een leelijke rol gespeeld hebben. - De binnenpolder is zoo rijk, dat er niet alleen geen lasten worden geheven, maar dat alle grondlasten (zoo wel voor gebouwd- als ongebouwd), alle dijk- en slootgelden voor heel Heedikhuizen, dus zoo wel voor de gronden binnendijs als voor de buitendijsche gronden door het bestuur van den binnenpolder worden gekweten. -

Het schijnt, dat burgemeester v. Hooff heeft moeten bedenken.

Het hoofd der school Prinsen (tevens leeraar aan de normaalschool te Heusden; bij de zusters in de Postel, staat, - tevens in het bezit der landbouwacte) klaagt de overmoedigheden, door den pastoor en het gemeentebestuur in den weg gelegd bij het beschikbare stel. In van een bij den pastoor in gebruik zijnde lokaal der school voor het geven van vrije en ordeoefeningen.

De zaak was nu geschikt. -

De oud-burgemeester van Hooff maakte een onaangename indruk. -

Er waren drie leden van den Raad verschenen; met hen en met B. en W. zat ik zoo lang te praten, dat ik moest vertrekken, alvorens te hebben kunnen ontbijten, iets, waarvoor de Raad gezorgd had. Het speelt mij voor de Heeren, maar ik mocht, ter wille van een dejeuner, niet te laat komen in de gemeente Heerdt.

Den 24 April 1903 kwam ik weer in de gemeente; ik reed er van uit den Bosch heen, ontbreekt de Heerden in het Wapen van ten.. stercken, en bereikt daarna nog Drunen. -

Heedikhuizen bestaat eigenlijk uit drie gehuchten: Heedikhuizen, met een eigen kerk en school, - Vlaarsteeg met een eigen

Heedikhuizen.

kerk en school, - en huttel Heerdt, dat geen zelfstandige parochie vormt en waar ook geen school is. - De kinderen uit huttel Heerdt bezoeken de school te Heerdt; omgekeerd bezoeken de kinderen uit de Vlaarven (gemeente Heerdt) de school aan de Vlaarsteeg. - De levenswijze van de bewoners zijn zeer verschillend. Heedikhuizen en huttel Heerdt zijn uitsluitend landbouwend; Vlaarsteeg drijft voor $\frac{1}{4}$ landbouw en tuinbouw, terwijl $\frac{1}{4}$ van de bevolking leeft van verhandelen. - Dat manden maken wordt, mijns inziens, nog meer dan aan de Vlaarsteeg, veel gedaan door de inwoners van Heerdt. Nieuwkoop, en nog meer door die van Vlijmen, het zijn de armsten menschen, die verdienen een redelijke deug ^{tegenwoordig} ~~deug~~, en hebben daaraan een groot deel nodig voor drank. Het is hartig welk; de jongens geven het verdiende loon niet af aan hunne ouders; ze hebben zelfs kost, veld, trouwen vree, en zij komen vree in de armoede. -

Er is in Vlaarsteeg voor de mandenmakers gedwongen winkelnering; daarover wordt hard gelilaagd; het komt zelfs voor, dat de menschen gedwongen worden horloges en horlogesettingen te koop, na.. duursche vree boven de waarde ^{zoo verlate} ~~waarde~~ (altes de handwerken). - Als in plaats van door de kinderen door de ouders het verdiende loon ontvangen werd, en als er dan geen gedwongen winkelnering bestond, zou volgens B. en W. de toestand goed zijn. -

Nu Duitschland zware inruchten op voortbrengselen van tuinbouw gaat hebben is het te voorzien, dat de tuinbouw aan de Vlaarsteeg te gromde zal gaan; dat is wel zeer jammer! Toch nu toe werden er vooral veel kasperuten en boonen verbouwd.

In de culture gemeente ~~zou~~ zijn er slechts 25 Protestan.. ten; zij behoren tot de gemeente van den dominee te Vlijmen. -

De late Verlinde de Vlijmen is arm en doer van de gemeente; hij geeft daarvoor f 350. - De menschen uit huttel Heerdt en Heedikhuizen worden meestal bediend door een van de beide doctoren uit Heerden; willen ze echter een kosteloze geneeskundige behandeling, dan moeten ze naar Dr. Verlinde de Vlijmen; om den groten afstand heeft deze regeling eigenaardige be.. waaren. -

Heedikhuizen verliet aan van Engelen; deze kwam mededeeling vragen om den landweg door de Vlaarven verhandeld te krijgen. Deze weg ligt onder Heerdt en sluit aan weerszijden aan den verharde wegen, van de een zijde in Elshout, aan de andere zijde

Bedijkhuizen.

aan Vlaarsteeg. — Igelijk met alle wegen onder klerph het geval is, moet de polder van klerph ook dezen weg onderhouden; in den polder van klerph zijn bijna uitsluitend klerphsche boeren stemgerechtigd; den wonen in klerph, hebben geen belang bij verharding van den weg, en willen daarvoor geen lastigaven doen. — Aan de zijde van klerph staan 8 woningen; aan de andere zijde van den weg, onder klerph, heeft staan er ± 30 . — Er wonen dus ongeveer 200 mannen, die bij een verharding belang hebben. — Ik heb den raad g. g. gevraagd, aan te kloppen bij den polder, en sleun te vragen bij de gemeenten klerph, Nieuwkerph, Elchout en klerphhuizen; waarom deze allen wat deden, zouden de Provinciale Staten wellicht ook iets doen, omdat, wordt de weg verhard, er een doorvaarder kunst aan wordt verloren.

Ik schoolhoofd Drinsen kwam mij bedanken, omdat ik hem benoemd had tot lid van de gemeentelid commissie te klerph Drinsen, die de landbouwbare klerph, schijnt zich veel van de met., riele belangen van de bevolking, vooral voor de tuinbouwers, te interesseren. Ik vond hem een gescheide man. —

Bij raadsvergaderingen wast er veel met drank gemengd; het zijn vooral de klerphsche, die daarop komen, en gheen een stemming uitsluiten. Terwijl ze van leuen gekorpt hebben, dat diegene kandidaat gesteld wordt, ontkenen wie ze zijn gein, formeerd, dat hij wel zal keereen.

Schoolvereeniging komt er zoo goed als niet voor; in den tijd, dat het druk is op het veld, wordt waantie — of te veel verlaten ge. — Van het buchtings onderwijs wordt druk geprofi. herd; het wordt blijbaan zeer op prijs gesteld. —

De Postbus is er nog niet in gebruik een klerphsche tot sleun de brengen; het sleun is er voor gekorpt; het ligt leuven de klerph, van de andere zijde van de straat, alzo onder de gemeente klerph; maar terwijl rechts en links van den weg (alzo klerphhuizen en klerph) de samen de parochie Vlaarsteeg vormen, wil de gemeente klerph, vier inwoners van het klerphsche ook wel zouden profiteren, financieel den p. m., door niet sleun.

Tot 1 Januari 1895 was van klerph (thans in klerph mond) secretaris van klerphhuizen; hij kreeg tot opvolger den heer G. J. Klijn. — Deze had de secretaris klerph.

Bedijkhuizen

voor goed en neig in orde; het veld heel goed.

Veel menschen gaan, zoedre ze klerph, de gemeente uit; van daar komt het veld veld, dat er bij 12 klerph op een jaar sleun 25 gebouwen in datzelfde jaar werden aangegien. Van de raadsleden wonen er twee in klerphhuizen (Timmermans en de Kerk), een in klerphhuizen (met klerph klerph); de rest wonen aan de Vlaarsteeg.

Den 16 Mei 1906 kwam ik weer in de gemeente; ik had van de voren klerph bezocht en ging later nog naar klerph, van waar ik naar den Bosch klerph.

Voor mijn audentie had zich niemand aangemeld als klerph van klerph, de voren van een uit Duitschland terug ge. klerph arbeider; zij kwam om een plaatsing te vragen voor klerph maar bij de post, de spoor of iets van dien aard; ik maek daar natuurlijk ongehoord laten gaan.

Er zal nu een nieuw klerph komen, van de zijde van klerph; voor oude mannen- en vrouwenhuis + klerph school had de gemeente in de klerphkosten $\text{f} 10.000$ toegeregt. Postoor heeft voor dat gelot bedankt; de bouw zal voorloopig beperkt blijven tot een klerph school voor meisjes. De gemeente zal echter $\text{f} 225$ per jaar voor de klerph school blijven betalen.

Er is nog al vering in de gemeente, vooral ten gevolge van agitatie van schoolhoofd Drinsen; deze wil alles d. m. klerph; wanneer hem dat niet klerph, dan maek hij maek klerph tegen hen, die hem tegenstreuen. Van daar, dat hij tegen den klerph, ber agert, en hem in 1905 uit den Raad klerph dringen; hij slede tegen den klerph den weggejaagden klerph van klerph kandidaat, deze viel met 30 tegen 0 stemmen.

M. en M. lieten mij enkele comiteerende sleun een ~~aan~~ afhangig van den oud klerph van klerph: twee in klerph door klerph voor volkard gekorpt, mandaten van betaling, tot van ordere aan den klerph, om bij voorschiele betalen; een correspondentie met een klerph, klerph te klerph, over volkarding van een mandaat ad $\pm \text{f} 160$. — met $\pm \text{f} 40$; en 19 brieven van ad v. klerph + 4 van v. klerph, over de proce. d. v. van den klerph met den klerph; er was ge. tijd om die 23 brieven te lezen; volgens v. d. klerph waren die zeer

Bedijkhuizen.

compromitterend, zoowel voor van Slooff als voor Sasfen.

In het kerkdorp Bedijkhuizen staat een protestantsche kerk zonder pastorie; de ~~protestanten~~ hebben de inkomsten lustaan uit de reventen van 15 H. A. praehtig land; aangemerkt er geen dominee is, en die uit Vlijmen van ~~de~~ tijd tot tijd komt preeken, behouden de inkomsten niet bang te zijn. De vier protestantsche huisgezinnen uit Bedijkhuizen hebben die 15 H. A. voor een ^{bevestigd} klein schmetje in huur, en leuen er goed van. Zij zocgen er zooveel mogelijk voor, dat er zich geene andere protestantsche gezinnen in Bedijkhuizen vestigen.

De Weyers uit Vlijmen heeft bhans de armenpraktijk aan de Vlaarsteeg; de Exelens uit Sleusden behandelt de zieken te Bedijkhuizen en te hertel Zierpt.

Algemeenheid met de gezondheids commissie te Sleusden over het drinkwater; de gemeente gaf in 1905 ± f 1400 uit om met ^{met} waterpompen naar drinkwater te baken; de barmen en Indemom keurden hetzelfde water zeer geschikt voor drinkwater, dat door de gezondheids commissie werd afgekeurd. De gemeente wil nu voorloopig — bij zoozeer uiteenloopende meeningen van de deskundigen — op dit gebied geene verdere onkosten maken, en niets meer doen.

In 1904 werden voor karp meer goede prijzen besleed; daardoor in 1905 was een vrij groote aanplant van karp; het product was in 1905 200 goed als overbloop aan.

Den 21 April 1910 kwam ik weer in de gemeente; ik was bevoor in Vlijmen geweest, en ging later nog naar Zierpt. Ende looze klachten tegen schoolhoofd Blinzen; hij sloocht tegen het gemeente bestuur; werkt tegen den Boerenbond, van de ik bij van landbouw, is een lastig ikwoner.

Om goed drinkwater te krijgen heeft men geboord, 40 ft. diep, zonder resultaat; heeft toen drie pogingen gemaakt.

Burgemeester zal zorgen voor een uitvoerigen staat van exploitatie der gemeentelijke bezittingen; met een kaart.

De Binnenpolder van Zierpt heeft geen eigen bezittingen; beheert de bezittingen van ingekanden in de gemeente; van daar, dat ieder, die grond in de gemeente besit, daar van profiteert; belastingen enz. wordt uit de opbrengst van die be-

Bedijkhuizen.

zittingen betaald, dus ook de belastingen, verschuldigd door den buitenpolder van Bedijkhuizen. Blijft er geld over, dan wordt dat, beklaves gewijs, verdeeld over de eigenaren van de opvelden.

De mandenmakers liebers mag de lijden van gedwongen winkelvering bij van Slalderen en van Beulden, wonende aan den Vlijmenschen kant van de Vlaarsteeg. — Veel misbruik van drank wordt door de mandenmakers niet gemaakt.

De klein boertjes, menschen met 1 en 2 koeien, quom achteruit.

De beinbouwers maken over het algemeen goede zaken; zij markten te 5 Basch en Warlwich, en quom goed vooruit.

Alaewel ze niet bepaald broodsgebrek lijden, gaat het den arbeiders en armen over het algemeen niet goed.

Het gemeentebestuur licht mij niet erg voortvarend; de beeren klagen erg, maar doen naar mijne meening niet veel. Aan verbetering van opvelden vooral zou gemeente veel kunnen doen, wanneer men maar wilde werken.

Den 14 Juli 1915 kwam ik weer in Bedijkhuizen, te voren was ik in Bolkhoven geweest.

Het was de eerste maal, dat ik den heer van Bolkhoven als burgemeester ontmoette. Hij viel mij erg mede; kalme en bedaard, blijbaer goed op de hoofte van alles, en een open oog voor de moeden en behoeften der bevolking. Wel verhouding husschen hem en de beere wekkers scheen mij niets te wenschen over te laten. — Naar ik van den heer Verdijk vernam, werkte de burgemeester blijbaer veel op de secretarie, eil dat werk sprak orde, kunde en netheid.

De gemeente secretaris Klijn was weer ziek; sinds kloofert was hij niet meer op het Raadhuis geweest. Klijn is een lankhijder; bij zijn ziekte begon voor een jr. of acht; langzaam maar zeker werft hij door die ellendige ziekte gesloopt. Het is wel jammer, want hij was een model ambtenaar. — Tijdens de ziekte van Klijn komt een volontair der secretarie te Bolkhoven het dagelijksche secretarie werk te Bedijkhuizen verrichten.

Over het algemeen gaat het den menschen in Bedijkhuizen

Meddikhuizen.

meeren te reuk waeren, om een bescholen dach te dra-
gen; op zolder kijkt men door de pannen!

Schoollhoofd Brinsen kwam zijn opwachting ma-
ken en over den woningnood klagen.

Den 15 Juni 1923 bezoekt ik Meddikhuizen
en Oud. Vleesden.

Het gaat hier niet goed. Bij de ~~toekomst~~ gephonde-
raadsverkiezing behaalde de oppositie partij de overwin-
ning. De meerderheid in den Raad wordt thans
gevoerd door van Vrede, van den Brand, Dabbel-
steen (een schrijver bij de firma Brinsen en van Hek-
deren) en van Hlement (notaris klerk, nota bene een
Brakebant!). — Wethouder Dreyben heeft bedankt
voor den Raad; wethouder Vreghis is juist overleden.

Het dagelijksch bestuur zal dus van af September
bestaan uit den burgemeester met 2 oppositiemannen.

Dat belooft veel moeite, veel strijd. De Vleeren van de
oppositie hebben niets te maken met lpelep. Staten, niets
met den Commissaris der Koningin, niets met de Hooze
Regering in den Hooze: zij regeren de gemeente. —

De Raadsvergaderingen waren tot nu toe reeds een
schande: wat zal de toekomst brengen?

Alle misère in Meddikhuizen is het gevolg van het
werken en waeten van het gevezen schoollhoofd
Brinsen; deze woont thans in Ulijmen, maar be-
moet zich nog sterk met de zaken in Meddikhuizen
als adviseur heeft, zoo noodig, zijn zoon op, een amb-
tenaar ter secretarie te 's Bosch. Deze jonge man be-
handelde o.a. bij den Raad van State het beroep van
eenige landbouwers te Meddikhuizen tegen het besluit
van W. en L. waarbij voorwaardelijk vergoeding
werd gegeven tot het oprichten van een schiedbaar

v. Vrede c.s. zijn, zonder het zelf te weten, werkhu-
zen in handen van Brinsen.

v. Vrede en v. d. Brand kwamen ter audientie
met eendloose klachten tegen den burgemeester.
v. Vrede schijnt mij een bijzonder lastig heer; met van

Meddikhuizen

den Brand viel wel te praten. Ik trachtte wat die op
de golven te kijken. Op handslag beloofden beiden mij, te
zullen trachten in het werkelijk belang van de beleggemeente
te zullen werkzaam zijn. Ik macht van mijn kant
trachten te bewerken, dat de burgemeester ins gelijks
handelde. In dien geest heb ik later natuurlijk met
den burgemeester gesproken.

Van woningbouw deed de gemeente niets. Het
Vrijkspremie werden 4 woningen gebouwd; zonder
premie een. — Bepaalde woningnood is er niet.

De gemeente heeft groote bedittingen; dienden
gevalde is de belasting niet hoog. Ijdelijk, want
er is weinig draagkracht.

Het provisorisch elektriciteitsbedrijf sluit het
volgend jaar met een schuld van f 6.000. — Daar
niet komt men in groote moeilijkheden, omdat
het alleen gewerkt heeft voor Hlaarsteeg. — Hk.
dikhuizen en Luthelhept hebben er niet van ge-
profiteerd. Men heeft steeds gezegd, dat het be-
drijf zich zelf zou dekken, zoo dat van Vrede c.s.
besluiten zullen maken, dat bedrag ten laste
van de gemeente te nemen. — Het heeft nu voldoende
electriciteitsbedrijf kan men er niet mede be-
lasten, want dat werkt met verlies. — Men weet
niet, hoe zich uit de impasse te redden, en voorziet
heen 1924 veel onaanvaardbaarheden.

Het onderhoud van de wegen drukt zwaar op
de financies, gemeente met 11 1/2 K. M. weg onder-
houden; daeronder den weg Luthelhept tot
de grens van Ulijmen, die sinds korte jaren de
grootste verbindingsweg is geworden voor het auto
en vrachtauto verkeer tusschen het Land van
Vleesden en Albena en de Dreyerij, het onder-
houd van dien weg is niet meer te betalen.

In den afgelopen winter had men 20 wer-
keloosers, thans geen een meer. — Ter mijner au-
dientie kwam er echter nog een zijn nood klagen.
Wethouder Dreyben beloofde hem in het werk te
nemen.

Medikhuizen

De mandenmakerijen werken op het moment
druk voor Engeland.

een schoenfabriek^{met} werkt met 25 knechts van de
markt te S. Bosch. Hij moet het erg druk hebben!

Medikhuizen